1893 80 років 1973
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 220. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 4-го ГРУДНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, DECEMBER 4, 1973 No. 220. VOL. LXXX.

АРХИЄПИСКОПСЬКИЙ СИНОД УКЦ ЗАЙНЯВ ПРИХИЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ДО СТВОРЕННЯ РАДИ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

Рим. — „У справі нарад представників Українських Церков у Вінніпеґу та проєкту правильника Ради Українських Церков уповноважується Канадську Метрополію (УКЦеркви) продовжувати цю дуже важливу працю" — сказано в офіціяльному комунікаті з нарад Шостого Синоду Помісної Української Католицької Церкви, який відбувся в Римі в днях від 18 до 23 листопада ц. р. та який — як уже інформовано — однодушно схвалив Конституцію Патріярхальної Структури Помісної ((Партикулярної) Української Католицької Церкви. В офіціяльному комунікаті з нарад цього Синоду, текст якого одержано телефоном з мирянських джерел, сказано:

КОМУНІКАТ ШОСТОГО СИНОДУ ПОМІСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

(18-23 листопада 1973)

З нагоди перенесення тлінних останків Митрополита Йосифа Сембратовича (1870-82) з римського цвинтаря до крипти собору св. Софії і з нагоди торжеств 350-ліття мученичої смерти св. Йосафата, Блаженніший Кир Йосиф скликав черговий Шостий Синод Помісної Української Католицької Церкви, який відбувся в днях від 18 до 23-го листопада 1973 р. в залі Українського Католицького Університету при храмі св. Софії. Відбулося п'ять сесій. В часі нарад і після дискусії прийнято Конституцію Патріярхального Устрою Української Католицької Церкви, проголошену в „Благовіснику за 1972-ий рік, і рішено предложити її Святішому Отцеві.

З болем серця стверджено тяжке положення нашої Церкви на Рідних Землях у нову хвилю переслідувань так священиків, як також вірних. У цій справі Синод зробив ряд заходів, між іншим звертається і до наших вірних, щоб завжди мали перед очима страждаючих наших братів і сестер та молитвою, постом і добрими ділами благали в Бога змилування а для наших братів і сестер мужности і витривалости.

У справі нарад представників Українських Церков у Вінніпеґу та проєкту правильника Ради Українських Церков уповноважено Канадську Метрополію продовжувати цю дуже важну працю.

У зв'язку з кодифікацією церковного права для Східніх Церков, Синод покликав свою ще окрему Комісію.

З нагоди ювілейного 1975 року закликається духовенство і вірних, щоб якнайкраще використати цей час для духової обнови в своїх епархіях і парафіях та щоб організувати одне велике паломництво до Риму до гробів св. верховних апостолів Петра і Павла, до мощів св. Йосафата і до наших святощів у Римі. Таке паломництво плянується на кінець червня 1975-го року.

Заплянували видати нову „справлену" історію УССР

Київ. — За повідомленням київської преси, ЦК Компартії України вирішив видати нове „справлене" видання історії УССР, яка, „вбере в себе найновіші досягнення досліджень і відобразить процес розвитку українського народу в тісному єднанні з великим російським та іншими народами СССР". Вісімтомова історія мала б появитися в 1968 році. Виявляється, що „спільна колиска трьох братніх народів" найбільше турбує окупаційний режим, бо його найширше висвітлюватимуть в „історії". Очевидно, що у виданні відповідне місце присвячено „боротьбі і розгромові буржуазно - націоналістичної Директорії", а у сьомому томі, де розповідається про „вітчизняну війну", не забудуть згадати про „новітніх буржуазних націоналістів" ОУН - УПА та „остаточний їхній розгром доблестною радянською армією". Восьмий і останній том поділили на дві частини, на т.зв. „соціялістичний період" і період „комуністичний".

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС 1973 РОКУ

ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ ПРИЄДНАНО	3,358
ВПРОДОВЖ ЛИСТОПАДА ПРИЄДНАНО	413
ДО КІНЦЯ ЛИСТОПАДА НОВИХ ЧЛЕНІВ	3,771

Впродовж листопада надіслали до Головної Канцелярії по 3 і більше аплікацій нових членів наступні організатори і секретарі Відділів:

Іван Петрунцьо (В. 78) — приєднав 18 нових членів, Анна Гарас (В. 47) — 14, Іван Одежинський (В. 105, 153, 216, 375 і 424) — 10, Карло Кобіто (В. 121) — 10, Іван Малко (В. 320) – 9, мґр Роман Дяків (В. 30) — 8, Богдан Дейчаківський (В. 233) -- 8, Михайло Кігічак (В. 240) — 8, інж. Ярослав Карпяк (В. 385 — 8, Єфим Омельченко (В. 451 і 454) — 7, Василь Мандзій (В. 8.) 6, Роман Татарський (В. 94) – 6, д-р Василь Палідвор (В. 204) — 6, Дарія Манило (В. 474) — 6, Юрій Спілений (В. 11) — 5, Анна Гнатюк (В. 37) — 5, Михайло Ольшанський (В. 51) — 5, Ґльорія Пащин (В. 125). — 5, Марія Гаравус (В. 127) — 5, Іван Чопко (В. 271) — 5, Володимир Зацерковний (В. 439) — 5, Данило Пиш (В. 458) — 5, Осип Касюхнич (В. 468) — 5, Ольга Осередчук (В. 37) — 4, Теодор Кубарич (В. 217) — 4, Тарас Шпікула (В. 221) — 4, Петро Сильчак (В. 257) — 4, Володимир Гавриляк (В. 316) — 4, Михаїл Семків (В. 379) — 4, Олександра Дольницька (В. 434) — 4, Марія Спібайло (В. 452) — 4, інж. Микола Денисюк (В. 487) — 4, Петро Головачук (В. 42) — 3, Петро Когут (В. 56) — 3, Мирослав Демчук (В. 76) — 3, Микола Чомко (В. 144). — 3, Галина Гаврилюк (В. 170) — 3, д-р Атанас Слюсарчук (В. 174) — 3, Іван Лаба (В. 177) — 3, Василь Колодій (В. 191) — 3, Едвін Блідий (В. 220) — 3, Омелян Барилка (В. 268) — 3, Станислав Мотрович (В. 295) — 3, Ярослав Щербак В. 352) — 3, Йосиф Ярема (В. 372) — 3, Йосиф Хома (В. 383) — 3, Михайло Хомій (В. 387) — 3, Роман Припхан (В. 399) — 3, Михайло Мартинюк (В. 406) — 3, Петро Дяків (В. 412) — 3 і Михайло Опoлько (В. 478) -- 3.

СЕНАТ СХВАЛИВ ПІДВИШКУ ПЕНСІЙ СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Вашинґтон. — Минулої п'ятниці, 30-го листопада, Сенат проголосував 11-відсоткову підвишку в пенсіях соціяльного забезпечення. Згідно з цим законопроєктом, який охоплює пенсії 30 мільйонів американських громадян, пенсії соціяльного забезпечення зросли б на 7 відсотків від часу підписання його президентом Ніксоном, а від червня 1974-го року пенсії були б підвищені ще на 4 відсотки. Крім того, законопроєкт передбачає, що бідніші родини платили б значно менші податки на рахунок соціяльного забезпечення, ніж платять тепер, але тільки у випадках, коли в родині була б малолітня дитина та коли б річний заробіток батьків не перевищав 5,600 долярів. Згідно з постановами сенатського законопроєкту, пересічна місячна пенсія для подружжя, яка тепер виносить 276 долярів, в червні 1974-го року дійшла б до 310 долярів. Для самітніх осіб пересічна пенсія зросла б з 161 до 181 долярів.

Законопроєкт також пропонує і інші зміни щодо цієї пенсії та щодо програм „Медикер" і „Медикейд". Наприклад, вдови могли б одержувати пенсії соціяльного забезпечення від 55-го року життя, а не щойно від 60-го. Людина похилого віку могла б заробити до 3,000 долярів річно й все одно одержувати пенсію, а після 70-го року життя могла б заробляти будь-яку суму та одержувати пенсію. Програма „Медикер" покривала б кошти ліків, уживаних у хронічних недугах, навіть коли пацієнт не перебував би у шпиталі.

Кілька тижнів тому Палата Репрезентантів схвалила трохи відмінний проєкт щодо підвишки пенсій соціяльного забезпечення. Різниці між цими законопроєктами будуть полагоджені спільною комісією обох Палат Конґресу. Але ще не відомо, чи президент Ніксон вгодиться на такі підвишки в пенсіях, чи може зложе „вето".

Ціни бензини зросли на 2-3 центи за ґальон

Ню Йорк. — У суботу, 1-го грудня, три великі продуценти нафтових продуктів, а саме „Шелл", „Атлантік Ричфілд" і „Сан Ойл Компані", підвищили ціни на бензину. Таким чином, ґальон бензини в стаціях цих фірм коштуватиме від 2 до 3 центи більше. Корпорація „Мобил" заявила, що також розглядає можливість підвищення ціни бензини. Хоч „Тексако" та „Ексон" повідомили, що на теперішню пору не плянують жадних змін у цінах, то правдоподібно й ці компанії незабаром піднесуть ціни на бензину. Деякі економісти твердять, що ціни бензини можуть зрости навіть на 5 центів на ґальон.

У зв'язку з енергетичною кризою, близько 90 відсотків всіх бензинових стацій в Америці були закриті від 9-ої години вечора минулої суботи аж до півночі в неділю. Закриття бензинових стацій було добровільним відгуком власників стацій на заклик президента Ніксона ощаджувати пальне. В результаті цього закриття, автомобілевий рух на головних міжміських шляхах дуже зменшився минулої неділі. Мало людей вирушало в далекі подорожі, бо боялися, що їм забракне бензини доїхати до намічевої мети. Переважно вибиралися в короткі подорожі, наприклад, відвідувати рідню, поїхати до церкви, до крамниці тощо. Але все одно були випадки, що на деяких дорогах водії залишали свої авта, бо забракло бензини, та старалися доїхати додому „на палець". Автомобільний рух на вулицях міст минулої неділі не виявляв великих змін, бо в неділі все одно менше людей подорожує, ніж протягом тижня.

Побоюються, що раціонування бензини викличе антисемітські виступи

Ню Йорк. — Сеймур Ґраубард, голова т. зв. Антидефамаційної ліґи, що займається дослідженнями антисемітизму, виступаючи на ювілейних святкуваннях цієї Ліґи перестерігав жидів в ЗСА, що „Так зване плинне золото — нафта не втихомирило мутних вод антисемітизму, а навпаки, їх загострило". Він при тому завважив, що іґнорувати цих виявів не можна. С. Ґраубард думає, що за неогріті достатньо приміщення і півпорожні бензинові стації можуть „обвинувачувати" також і американських жидів і представляти їх винними за витворений стан.

Президент Ніксон продовжив на рік діяльність Вотерґейтської лави присяжних

Вашинґтон. — У п'ятницю, 30-го листопада, президент Ніксон підписав законапроєкт, схвалений раніше обома Палатами Конґресу, який продовжує на ще один рік діяльність великої федеральної лави присяжних, яка розглядає кримінальні аспекти Вотерґейтської афери. Якщо б Президент не підписав би цього закону, то лава присяжних мусіла б припинити свою діяльність у вівторок, 4-го грудня ц.р. Згідно з новим законом, новий реченець кінчається 4-го грудня 1074-го року. Після цієї дати не можна буде продовжувати терміну діяльности Вотерґейтської лави присяжних.

Загрожує підвишка цін переїзду підземкою в Ню Йорку

Ню Йорк. Керівник транспорту в метрополітальному Ню Йорку, т. зв. Транспортаційної Влади (МТА) Вілліям Ронен, ствердив, тим разом в більш катеґоричній формі, що коли його аґенція не одержить від стейтового чи федерального уряду відповідних дотацій, переїзд міською підземкою і автобусами з днем 1-го січня 1974 р. мусить бути підвищений. На запитання журналістів відносно передбаченої висоти нових тариф, Ронен відповів, що без допомоги з-зовні міська управа буде змушена збільшити тарифу на 70 відсотків. Два-три місяці пізніше подібна, або навіть більша підвишка буде введена на підміські транспортації.

РАДІО „ВІЛЬНА ЕВРОПА" ОБМЕЖУЄ РАДІОПЕРЕСИЛАННЯ, ЗВІЛЬНЯЄ ПРАЦІВНИКІВ

Ню Йорк. — Тут з добре поінформованих джерел повідомляють, що минулої п'ятниці, 30-го листопада, Радіо „Вільна Европа" звільнило з праці приблизно 60 осіб, практично ліквідуючи всі чужомовні редакції в своїх бюрах в Ню Йорку. Заповідається ще дальші звільнення в найближчих днях. В Ню Йорку залишилася ще тільки редакція вісток з кореспондентами при Об'єднаних Націях та у Вашинґтоні, частинно адміністраційна обслуга та двох продуцентів, які передаватимуть матеріяли часових (парт-тайм) кореспондентів. Як відомо, подібні радикальні зміни переведено вже раніше в Радіо „Свобода". Вже цього тижня очікується повідомлення про основне зменшення редакційного та адміністраційного персоналу „Вільної Европи" в Европі, де ця установа, подібно як і Радіо „Свобода", має свої головні радіовисильні. За головну причину цих звільнень подається бюджетові труднощі, збільшені тепер ще упадком вартости доляра. Як відомо, обидві ці радіопрограми, „Вільна Европа" і „Радіо Свобода", були головним предметом публічних напастей як і дипломатичних інтервенцій з боку Совєтського Союзу.

Єгипет ставить передумови своєї участи в мирних переговорах

Каїро. — Єгипетський президент Анвар ель-Садат у своїй зустрічі з амбасадорами ЗСА та СССР заявив, що Єгипет візьме участь участь у мирних переговорах в Женеві 18 грудня при передумові, що Ізраїль зачне відтягати свої війська з єгипетської території. Перша фаза ізраїльського відступу обмежується до відходу на позиції з 22 жовтня, тобто на день, коли Рада Безпеки ОН наказала припинити збройні дії на Близькому Сході. Як відомо, переговори в цій справі між військовими представниками Єгипту та Ізраїля перервані з уваги на відмову Ізраїля відтягнути свої війська. Опубліковані матеріяли в цій справі в єгипетській пресі виразно з'ясовують позиції Єгипту і коли мирна конференція має зачатися взагалі, то є цілком очевидним, що з боку Ізраїля мусять бути зроблені поступки. Розвиток подій на єгипетсько - ізраїльському відтинку затривожив американські політичні кола, бо зірвання переговорів може допровадити до нового збройного конфлікту з найгіршими для ЗСА наслідками. З Вашинґтону інформують про те, що американські урядові кола дійшли до узгіднення щодо близькосхідньої політики і що з боку ЗСА почнеться натиск на Ізраїль піти на поступки арабам і звільнити захоплені арабські території. Якщо американський Уряд застосує політику натиску щодо Ізраїля, то ізраїльський уряд, який є залежний від ЗСА щодо постачання зброї та військового виряду, буде мусіти піти на далекойдучі поступки. Державний департамент підготовляє проєкт, на базі якого можна буде досягнути тривалого замирення між арабськими державами та Ізраїлем. Цей проєкт, як інформують, включає звільнення практично всіх арабських земель, захоплених у війнах Ізраїлем в арабів, а також спеціяльний інтернаціональний статус для Єрусалиму. Американський Уряд намагається узгіднити свою політику на Близькому Сході з совєтським урядом, враховуючи цей факт, що фактично уряди ЗСА та СССР скликають мирну конференцію до Женеви на 18-го грудня, запрошуючи туди заінтересовані сторони.

Помер засновник Ізраїля Давид Бен Ґуріон

Єрусалим. — 1 грудня у місцевій лікарні помер на 87 році життя засновник ізраїльської держави та її перший прем'єр-міністер Давид Бен Ґуріон. Похорони відбулися 3 грудня в Єрусалимі і в Сде Бокер, місцевості, де поселився Бен Ґуріон після першого відходу від активної політичної діяльности в 1953 році. Похоронні обряди в Сде Бокер, згідно з бажанням Бен Ґуріона, мали виключно родинний характер. В неділю 2 грудня гріб з тлінними останками Бен Ґуріона був виставлений у парляменті. Понад 200.000 ізраїльтян пройшло попри домовину, щоб віддати останню пошану лідерові, який ціле своє життя, очолюючи сіоністський рух, присвятив для справи побудови незалежної ізраїльської держави.

Давид Бен Ґуріон народився 16 жовтня 1886 року в Плонську, Польща в родині покутного жидівського адвоката Авіґдора Ґріна. Прізвище „Бен Ґуріон" він прибрав по переїзді до Єрусалиму, де почав працювати журналістом. До Єрусалиму він прибув разом з усією своєю родиною ще в 1906 році, захопившися ідеєю Герцля про створення в Палестині незалежної ізраїльської держави. Від самого початку приймав участь в боротьбі за звільнення Палестини, спершу від турків, а відтак від англійської контролі. В 1936 році він вперше виступив з ідеєю поділу Палестини на арабську та ізраїльську. Ця ідея знайшла свою реалізацію в резолюції ОН щойно в 1947 році. Коли ж в 1948 р. постала незалежна жидівська держава Ізраїль, Бен Ґуріон став її першим прем'єр-міністром. Після резиґнації з прем'єрства в 1953 р., Бен Ґуріон поселився в Сде Бокар, але вже в 1955 році поновно повернувся до Єрусалиму, очоливши знову ізраїльський уряд. Остаточно він зрезиґнував з уряду прем'єр-міністра в 1963 році, проживаючи від того часу у своєрідній частинній „відпустці". В 1969 р. він кандидував і був обраний до парляменту опозиційної партії, незадоволений політикою ізраїльського уряду. По році він вийшов з парляменту і від того часу не займався більше практичною політикою. Давид Бен Ґуріон, як сіоніст, мав незвичайно різкі погляди щодо жидівської діяспори, до якої він ставився з недовір'ям, вимагаючи, щоб всі жиди, головно з ЗСА, повернулися до своєї властивої батьківщини — Ізраїля. Він вважав, що для діяспори немає практичних виглядів на майбутнє і засуджував всіх тих жидівських діячів, які противилися таким його поглядам. Конфлікт між ним і жидівською діяспорою загострився, починаючи з 1957 року, коли він на сіоністській конференції в Єрусалимі заявив, що здорове жидівство немислиме поза Ізраїлем. „Виглядає, — говорив він тоді, — що існує загальне погодження, що жид може жити в Америці, говорити і читати по англійськи і виховувати своїх дітей в Америці і далі називати себе сіоністом. Якщо це називається сіонізмом, то з таким сіонізмом я не хочу мати нічого спільного".

Д-Р МИКОЛА СТЕПАНЕНКО ОЧОЛИВ НОВУ УПРАВУ УААУП

Ню Йорк. (Степан М. Горак). — Дня 25-го листопада ц. р. тут у приміщеннях Українського Інституту Америки відбулися 6-ті загальні збори Українсько - Американської Асоціяції Університетських Професорів, у висліді яких обрано нову Управу, з проф. д-ром Миколою Степаненком, як головою Асоціяції. Зборами проводила Президія в складі: д-р Юрій Фединський, голова, д-р Наталія Пазуняк, заст. голови, д-р Степан М. Горак — секретар і д-р Мирослав Мельник — рекордовий секретар. Після відкриття зборів присутні вшанували пам'ять недавно померлих професорів Юрія Пундика і Пантелеймона Коваліва. У дальшому порядку зборів обрано відповідні комісії, відчитано протокол з попередніх загальних зборів і заслухано звітів уступаючої управи. Звіти, які розпочав д-р Ю. Фединський, були короткими, але повними змісту та успіхів. За минулі два роки прийнято 29 нових членів, видано п'ять чисел „Професорських Вістей", в яких точно і широко інформовано про хід праці управи, і приступлено, разом із Товариством Українських Бібліотекарів Америки, до підготови та видання Біографічного Довідника Українців Північної Америки (ЗСА і Канада). Про хід підготови Довідника звітував д-р Дмитро Штогрин, голова Редакційної колеґії. На сьогодні біля 1,300 визначних осіб переслало вже свої дані і тим самим остаточний успіх Довідника забезпечений. До каси управи за звітний період вплинуло 1,078.02 долярів і видано 912.45 дол. З того 79 членів вплатило членські вкладки. УААУП приймає участь і є складовою частиною УККА і СКВУ, як і належить до Товариства Українських Професійних Організацій. Управа виступала в обороні інтересів своїх членів, а зокрема в обороні д-ра Филимона Ковтонюка і д-ра Євгена Федоренка. В дальшому звітували: д-р М. Степаненко від комісії співпраці з УВУ, відмічаючи, що плянується вже на літо 1974 р. виклади в УВУ, які будуть спонзоровані спільно Українським Вільним Університетом і Центральним Мічиґенським Університетом та УААУП. Американські студенти одержуватимуть повні кредити за літні курси, проведені в Мюнхені.

Д-р П. Стерчо дав вичерпуючий звіт із його праці на форумі УККА, як сталого представника УААУП до цієї централі. Д-р М. Мельник, директор Наукового Фонду УААУП, відмітив ріст фінансів на конті Фонду і поділився плянами праці на будуче, підкреслюючи, що українське суспільство починає вже доцінювати потребу такого фонду, який був би під виключною контролею українських установ та потреб. Д-р В. Трембіцький дав вичерпуючий звіт із його праці в Товаристві Українських Професійних Організацій, а д-р Марта Трофименко звітувала про свою участь в Другому СКВУ, відмічаючи важливіші аспекти того конґресу. За Контрольну комісію звітував д-р П. Стерчо, підкреслюючи задовільну працю управи, а зокрема

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД СТАРШИХ ВИХОВНИКІВ ОДУМ-У

Бавнд Брук (О. Ш.) — Рік тому в Детройті відбувся Надзвичайний Всеодумівський З'їзд Об'єднання Демократичної Української Молоді, на якому, після гарячої дискусії, більшістю голосів прийнято новий статут. На основі цього статуту вводиться стаж Старшого Виховника. Кожний одумівець, осягнувши цей ступінь шляхом складання відповідних вимог, має право й зобов'язаний мати рішаючий голос в житті ОДУМ-у.

На місце старої назви З'їзду делеґатів від філій ОДУМ-у приходить нова назва — З'їзд Коша Старших Виховників ОДУМ-у, який відбувся 23-го листопада 1973 р. в приміщеннях осередку української православної церкви в Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ

З'їзд розпочався о год. 11-ій ранку молитвою, яку провів голова Консисторії УПЦ о. прот. А. Селепина. З'їздом проводила Президія в такому складі: д-р А. Лисий — голова, Юрій Смик — заступник, Таня Вовк і Ліда Китаста — секретарі. В програму З'їзду входила організаційна частина, яка складалася із звітів уступаючих керівних органів, уділення абсолюторії та вибору нової Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у в ЗСА. Обширний і докладний звіт з діяльности організацій за останні два роки подав голова Головної Управи О. Пошиваник. Він насвітлив позитивні сторони діяльности, але також не поминув критичних завваг на різного роду недотягнення. Головним доповненням його звіту був звіт референта Юного ОДУМ-у Ю. Іхтіярова та письмовий звіт секретаря О. Коновала. Другу частину програми З'їзду виповнив панель на тему: „Значення знання української мови й засоби її збереження".

НОВА УПРАВА

Після свого звіту Контрольна Комісія запропонувала уділити абсолюторію уступаючим керівним органам.

Номінаційна комісія у складі: І. Павленко — голова, Ю. Іхтіяров і Ю. Криволап — члени, запропонувала листу кандидатів до Головної Ради Коша Старших Виховників в ЗСА. Після ко-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Св. п. Емілія Угорчак, видатна діячка-піонерка, померла в Джерзі Ситі

Джерзі Ситі. — Минулої неділі, 2-го грудня, тут померла на 86-ому році життя одна з найстарших і найвидатніших діячок - піонерок св.п. Емілія Угорчак, дружина вже покійного колишнього заступника головного предсідника (в роках 1925-1929) та головного секретаря (в роках 1910-1920) Українського Народного Союзу, св.п. Михайла Угорчака. Св.п. Емілія Угорчак народилася 24-го червня 1887-го року в Коломиї в Західній Україні і молодою дівчиною приїхала до Америки. Вийшовши замуж за Михайла Угорчака, тоді найбільш активного в українському житті, вона й сама брала провідну участь у тому житті, живо інтересуючись ним до останніх днів свого життя. Була членом УНСоюзу від 1914-го року. В її домі в Джерзі Ситі довший час жив тодішній редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга. Осиротила синів Осипа й Емілія та дочку Ольгу з родинами. Тлінні останки Покійної зложені в похоронному заведенні МекЛафліна при Павонія евеню (біля Джорнал Скверу) в Джерзі Ситі. Похорон передбачений на четвер, 6-го грудня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтський наступ в Азії

Офіційні відвідини генеральним секретарем ЦК КПСС Л. Брежнєвим Індії, успішні переговори совєтської делегації з індійським урядом і врешті підписання 15-річного договору про економічну співпрацю та торгівлю між СССР і Індією — треба зарахувати до важливих досягнень совєтської дипломатії і совєтської „мирної офенсиви", якою Москва охопила Европу і яку тепер поширює на азійському континенті. Совєтська „мирна офенсива" в Азії має окреме значення і специфічний характер з уваги на загрозливу ситуацію у взаєминах СССР з Китаєм, а також з уваги на щораз то більшу і важливішу ролю в Азії Японії, з її найбільшим, після ЗСА, індустріяльним потенціялом.

Індія належить до групи промислово недорозвинутих країн, але її географічне положення і кількість населення запевняють їй видатну ролю і місце в політиці Азії, а тим самим роблять з неї цінного союзника для СССР. Враховуючи це, совєтські чинники доклали всіх зусиль, щоб закріпити совєтські впливи в Індії і зв'язати Індію з СССР в першій мірі економічно. Останнє перебування Л. Брежнєва в Індії, влаштований для нього прийом, зміст публічних виступів індійських господарів тощо аж надто виразно виявляють, що совєтські багаторічні зусилля не були даремні і що фактично Індія знайшлася в орбіті совєтського політичного й економічного впливу. Підписаний договір про співробітництво в різних ділянках на наступних 15 років створює для Москви дальшу нагоду для поширення і поглиблення цього свого впливу. Після недавньої війни з Пакістаном, яку Індія виграла, спираючися на совєтську допомогу, напевно переконливо для індійських політичних діячів і для всього населення звучала деклярація Брежнєва про те, що „дружба і співробітництво з Індією — це невід'ємна складова частина зовнішньої політики Совєтського Союзу" і що „ми були з вами, коли Індія знаходилася під п'ятою колоніялізму... Ми будемо з вами і в дальшому, в дні радости і в дні іспитів".

В пляні Москви є зорганізувати загальноазійську конференцію для справ безпеки і співробітництва, яка привела б до підписання колективного договору про безпеку азійського континенту. З уваги на виразно негативну поставу до такого договору з боку Китаю, а повздержливого відношення з боку Японії — становище Індії в цьому відношенні може мати вирішальне значення. На це вказував Брежнєв у своїй останній промові перед своїм виїздом з Індії, підкреслюючи важливість такого колективного договору про безпеку для всіх азійських держав.

Прискорити дію СКВУ

Другий Світовий Конгрес Вільних Українців у Торонто відзначався такими світлими моментами, як його подивугідна чисельність, — як нова манифестація християнської єдности й взаємної толеранції усіх трьох українських Церков, — як високий рівень 16-ти доповідей на пленумі й студійних семінарах. Це була могутня антисовєтська й антикомуністична демонстрація, яка ще раз потвердила незламність духа вільних українців у діяспорі і ще раз виявила їх стихійний гін до внутрішньої єдности.

А втім, було б найбільшою помилкою задовольнитися тими успіхами і спочити на лаврах. Другий СКВУ поруч із світлими моментами, мав, — як це вже звернено увагу в пресових повідомленнях і коментарях, — теж чималі недоліки, почавши від організаційних та скінчивши на закулісовій грі щодо персонального складу нового Секретаріяту. Три генеральні секретарі СКВУ за його першу 6-тирічну каденцію, — у Канаді, ЗСА і Европі, — не повинні обманювати себе щодо враження, що його викликав їхній 50-сторінковий друкований звіт: він залишив у вдумливих читачів глибоке розчарування, і те саме стосується усних звідомлень трьох колишніх президентів. На виправдання можна сказати, що це були трудні початки, до цього могла причинитися й ротаційна система — зміна щодва роки осідку Секретаріяту СКВУ. Добре сталося, що змінено статут у тому напрямку, що тепер Секретаріят СКВУ перебуватиме впродовж 5-ти років в одному місті однієї країни і також обране на його осідок Торонто дає для його діяльности добрі об'єктивні умовини.

Але, щоб не змарнувати енергії Другого СКВУ, треба, щоб новий Секретаріят не вагаючись почав діяти і щоб він доказав вільній українській громаді, що СКВУ та його Секретаріят — це не фікція, а реальність. Місяць минув, а новий Секретаріят не дав про себе знати ні словом. Для його діяльности треба фондів. Вільна громада напевно дасть фонди на конкретні, реальні діла, на діяльність, на дійсно конструктивні цілі, доказувані ділом.

В. Ткач

„ВІЙНА" БЕЗ ВІЙНИ В ЕВРОПІ

Мюнхен. — Війни, звичайно, немає. Було б, може, передчасно говорити і про паніку. Проте, заходи, що їх були примушені застосувати уряди цілої низки держав західньої Европи, викликали серед населення цих держав настрої, які нагадують собою час перед 1939 роком, або навіть безпосередньо після того, коли вже армії Гітлера вмашерували до тодішньої Польщі.

Якщо в різних державах (Італія, Швайцарія, Західня Німеччина, Австрія і т. д.) не можна їздити автом у неділю, якщо обмежено швидкість їзди на автострадах і звичайних дорогах, забороняється ілюмінацію крамниць і пам'ятників, закликається до заощаджування пального в приватних будинках або збільшується час вакацій для шкіл, — то все це впливає на пересічного громадянина так, нібито вже прийшли передвоєнні часи. На збільшення таких настроїв впливають голоси преси, які передбачають можливість закриття різних промислових закладів (через брак енергетичних засобів), а значить можливість безробіття (в Західній Німеччині вже з а б о ронено дальше вербування чужоземних робітників, яких під цю пору налічують на понад два мільйони)і, взагалі, кінець „життя в достатку".

Всі ці настрої, викликані різними урядовими розпорядженнями, прийшли зненацька, як наслідок вже не тільки погроз, але й фактичних заходів з боку багатих в нафту арабських держав припинити або зменшити постачання цього необхідного для індустрійних країн сирівця, якщо вони будуть в будь - якій мірі підтримувати Ізраїль. Ця справа вплинула далеко більш пригноблююче на урядові й суспільні кола ряду держав західнього світу, ніж сама війна, що ще недавно тривала поміж Ізраїлем і арабами, чи навіть загроза поширення збройного конфлікту, якщо в ньому приймуть участь СССР і ЗСА. Говорять і пишуть навіть про те, що справа браку енергетичних засобів викликає далеко більшу небезпеку світового збройного конфлікту, ніж сама війна і непримиренна ворожнеча поміж арабами й Ізраїлем.

Фахівці в пресових органах пишуть довгі статті, нарікають на минуле і роблять закиди урядам і фінансово - промисловим колам, що вони не передбачали посталої нині ситуації і не поробили відповідних протизаходів. Пишеться про можливість вишукання інших джерел енергетики. Зокрема, в Західній Німеччині говориться про можливість продукування сентитичної бензини з вугілля, як то було за часів Другої світової війни. Але всі ці розважання фахівців кінчаються песимістичними ствердженнями, що всякі нові починання вимагають досить великого, кількарічного протягу часу, а тому... кризи, безробіття, драстичних заходів заощаджування (перспектива сидіти зимою в холодних приміщеннях) оминути буде, мабуть, тяжко.

В кожному разі, брак енергетичних засобів, як наслідок натиску арабів, це сьогодні міжнародня тема дня. Поза боязнею, що така ситуація може — просто навіть ненароком — призвести до того, чого всі хотять уникнути — збройного конфлікту у світових маштабах — деякі уряди починають на власну руку запобігати „ласки" в арабів, щоб забезпечити для себе (і тільки для себе, не думаючи про своїх сусідів або й навіть союзників) постачання нафти. Франція рахує на те, що вона залишалася в останньому часі в добрих стосунках з арабами, а навіть далека Японія зробила незначний антиізраїльський жест, щоб удобрухати арабських шейків. Починається теж дуже небезпечне явище „чорного ринку": за нафту платять вже тепер три рази більші ціни, ніж ще місяць тому.

В усій цій активності міжнародних господарських і дипломатичних кіл промовчується один дуже важливий, але й дуже делікатний для Заходу, який далі йде дорогою „відпруження" з СССР, момент. Хто, властиво є справжнім виновником нинішньої ситуації? Араби? Так, безпосередніми справниками теперішніх панічних настроїв є араби. Але ж за ними стоїть безумовно, Москва. Не здолавши досягнути свого на полях боїв, Москва, яка сама є безпосередньо загроженою енергетичною кризою, спокійно придивляється, як протеґовані нею арабські країни вдаються до шантажу, щоб досягти своїх вимог відносно Ізраїлю. Бо ж — це є ясно як день — якщо б Москва відрадила арабам вести їхню політику шантажу, загрозивши, що в противному випадкові вона припинить їм свою допомогу, то ситуація відразу змінилася б.

Проте, Москві вигідно створювати настрій замішання і навіть паніки серед держав західнього світу. В такій ситуації їй легше здобути від Заходу те, чого вона хоче в рямках своєї „політики відпруження". Чи не змусить Москва, в таких обставинах і при посередній допомозі арабських країн, до справжньої капітуляції держав Заходу?! Це і є тою політикою Москви, що її називають „відпруження" по-совєтському.

І. Вовчук

ІВАНА ДЗЮБУ — „ПОКАЯЛИ"

(2)

Відчуженням національної літератури від народу літературний яничар убиває живу пам'ять нації, а в ній же зберігається історія народу з його національною правдою, що не піддається оббріханню. В півстолітньому змагові національної ідеї з московсько - большевицьким єдинодержавством українська людина зазнала багато відчужень. Відчужено селянство від рідної землі, працюючих від продуктів праці, нарід від обох національних Церков — УАПЦ і Греко - Католицької, звичаїв і традицій. В нинішньому курсі посиленого єдинодержавства, уніфікації неруських націй з русифікаційною політикою і обмосковсленням національного життя в Україні кремлівські єдинодержавці намагаються відчужити націю від її мови і історії, привласнити добу київської Руси-України.

Орган Інституту історії АН ЧССР „Український історичний журнал" ч. 8 — серпень ц. р., надрукував довгу статтю „Проти буржуазно - націоналістичних перекручень спільного історичного минулого російського, українського та білоруського народів (X-XV)". Заголовок досить промовистий. Автор її М. Ф. Котляр намагається заперечити історичну схему академіка М. С. Грушевського, який на підставі документальних джерел довів, що український нарід є спадкоємцем давньоруської історії, культури і мови, з давніх давен посідає свою національну територію. На тій території він створив Київську Русь-Україну — українську (руську) за етнічним змістом.

Орган Академії Наук УССР, лаючи буржуазних націоналістів, бо вони обороняють українськість Київської Руси - України, в усердії малоросійському заживо похоронив проф. М. Чубатого. Він бо ж, обороняючи правду історичну, науково доводить, що давні предки нинішніх українців були творцями Київської Русі - України. Лаючи „померлого" у М. Котляра професора за буржуазний націоналізм, автор пише, що „формування давньоруської народности супроводжувалося п р оцесом складання єдиного для всіх слов'ян державного об'єднання"... Нинішнє марення запрограмоване ханатом ЦК КПСС, про творення єдиного совєтського народу, в статті переноситься на часи Київської Русі-України. Для чого? Щоб довести подібність між нинішньою політикою і давнім, вже й тоді, мовляв, „відбувалося об'єднання всіх східньослов'янських земель навколо основного ядра Давньої Русі". А тепер його „закономірно" здійснює всевладна партія. Так відчужується історичне минуле, історія українського народу від нації.

В заяві, підписаній І. Дзюбою, відчуженим від того, який обороняв правду національну від сваволі здичавілого політичного ханства великодержавного московського міщуха, говориться, що перебуваючи за ґратами, він збагнув свої помилки і „розпочав роботу, яка уявляється йому розгорнутим критичним аналізом „Інтернаціоналізму чи русифікації?"". Колись Л. Берія хвалився, що КҐБівська царська імперії за одну ніч розмов з в'язнем може досягти того, що він визнає себе і намісником престолу якогось трону. В історії московської б о л ьшевицької „тирани" жертви її часто „каялися" після відповідної обробки признавали себе винними. Тепер засоби обробки збагатилися, застосовується хемія і психіятрія.

Івана Дзюбу заарештовано у квітні минулого року за „антирадянську пропаґанду і агітацію", а в березні засуджено. За більше як півтора року „обробки" ув'язненого його „покаяли". В заяві говориться, що він „виразно усвідомив", як „виявляв неправильне розуміння сучасного стану національних відносин у Союзі РСР, у чорних барвах бачив національне становище Радянської України, допускав публічні напади на національну політику Комуністичної партії". Тепер, після того, як його „покаяли", І. Дзюба обіцяє видати книгу, в якій, перекресливши себе, „в розгорнутій критичній аналізі арґументовно розкриє неспроможність і хибність ряду основних положень колишньої праці". А головне, що за підписом „покаяного" автора будуть викладені Маланчукові наклепи „проти ідеології українського буржуазного націоналізму".

*

В журналі ЦК КПСС „Агітатор" (ч. 18 за 1973 р.) націоналізм названо вибуховою силою, що загрожує єдності московського царства. Книга, що буде підписана І. Дзюбою, має підсилити малоросійський елемент проти націоналізму „відступників, зрадників і фарисеїв", при допомозі яких большевицьке єдинодержавство воює з національною ідеєю. В травні 1971 р., на шостому з'їзді письменників України видано анатему проти української національної ідеї. П. Загребельний, накреслюючи за вказівками партії „Нові обрії радянської прози" для України, продиктував українським письменникам, що „абсолютно неприпустиме повторення безглуздого, засудженого марксистською наукою міфа про національну ідею..."

Не маючи сили подолати впливи національної ідеї, українського націоналізму, відступити від неї, — яничари в літературі і культурі,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДІЯЛЬНІСТЬ УВУ І ЙОГО ПЛЯНИ НА МАЙБУТНЄ

Інтерв'ю з ректором Українського Вільного Університету, проф. д-ром Володимиром Янівим

Користаючи зі свого побуту в ЗСА, проф. д-р Володимир Янів, ректор Українського Вільного Університету з осідком у Мюнхені, Західня Німеччина, був гостем „Свободи" 26 листопада і при цій нагоді поінформував Редакцію про діяльність УВУ та про його пляни на майбутнє, головно у зв'язку з підготовлюваним новим освітнім законом на терені Баварії, яка входить в склад Німецької Федеративної Республіки і в юрисдикції якої находиться наш університет.

П(итання): Що найвидатнішого сталося в праці УВУ в академічному році 1972-73?

В(ідповідь): Найперше, що треба відзначити, це те, що УВУ продовжував і розбудовував свою активність у всіх ділянках веденої праці. Авдиторне навчання, яке є найважливішим для утримання університету, поширилося і на зимовий семестер. Відновлено також педагогічні курси на терені Англії. У висліді, ми мали поширення зайнять УВУ, які досягнули рекордного числа викладових годин за ввесь час відновленої діяльности УВУ. Порівняно з минулим роком зросла також кількість предметів та викладачів. Загальне число студентів подвоїлося порівняно з минулим роком, а потроїлося порівняно з 1970 роком. Крім цього, розбудовано викладову діяльність для ширшого громадянства та притягнено до співробітництва викладачів з ЗСА і Канади. Коротко, УВУ став центром українознавчих студій за межами України, осередком, що збирає українистів з цілого світу і стає місцем зустрічей та обміну думок. В біжучому році мали ми разом 40 викладачів із 72 курсами, 8 професорів приїхало із ЗСА та Канади; два дальші заокеанські Колеги вправді не читали курсів, але дали цінні наукові доповіді для ширшої авдиторії.

П. Упродовж минулого року наша преса багато інформувала про активність УВУ на міжнародному науковому полі. Чи могли б Ви щось більше сказати про це?

В. Справа активности УВУ на міжнародному науковому полі — не нова. Цому відтинкові діяльности керівні чинники УВУ завжди присвячували багато уваги від часу заснування УВУ. По відновленні діяльности УВУ після Другої світової війни у Мюнхені УВУ заініціював співпрацю з німецьким науковим світом. Згадаю тільки, що, наприклад, в 1953 році відбулася в Мюнхені наукова конференція українських і німецьких психологів, на якій темою було „Напруження між Сходом і Заходом з психологічного погляду". В 1954 р. на Люовенському університеті в Бельгії був влаштований Українознавчий тиждень з участю професорів УВУ та Люовенського університету. В тому ж часі наладнано зв'язки з Штуттгартським університетом і ці зв'язки ми зуміли втримати навіть тоді, коли значно послабилася праця УВУ після 1954 року, влаштовуючи майже кожного року зустрічі професури обох університетів. В роках 1971/72 УВУ посилив свою діяльність на міжнародному науковому полі, яка стала інтенсивною в академічному році 1972/73. Того року нашою діяльністю ми охопили сім міст Німеччини, Франції і Австрії, співпрацюючи з 13 різними науковими установами (академіями, університетами). Ми повністю використали нагоду 250-річчя з дня народин українського філософа Г. Сковороди, Сковородинських вечорів відбулось одинадцять. Крім того, з ініціятиви УВУ відбулася спеціялізована наукова конференція на тему „Орієнтації організмів в часі і просторі". Цю тему було висвітлено з становища філософії, психології, етнопсихології та біології. Загально на всіх цих міжнародніх зустрічах виступало 22 науковців, які прочитали 60 доповідей. Науковці за національною приналежністю розподілялися так: 6 українців, 7 німців, 4 французів, 3 чехів, 1 американець, австрієць. Число учасників на вечорах було понад 1,200 осіб.

П. Як виглядає видавнича діяльність УВУ?

В. Крім видань для поточних навчальних потреб університету, ми опублікували дві більші книги. Одна з них — це видання на пошану відомого славіста, професора Колюмбійського університету Юрія Шевельова у його 60-річчя з дня народження. Ця книга включає 50 наукових праць, 20 — українських авторів, а 30 — чужинецьких мовами українською, англійською, французькою, російською, болгарською та білоруською. Я б хотів тут тільки згадати, що професор Ю. Шевельов є також професором УВУ. Інше видання УВУ, що появилося при активній допомозі німецького видавця Ганса Дюрмаєра, консула Кипру у Південній Німеччині, — це ілюстрована монографія Григора Крука. Обидві публікації є фактично продуктом тісної співпраці між українським і чужинецьким науковим світом.

П. Чи активізація на відтинку міжнародних зв'язків не послабила авдиторного навчання?

В. Ні! Авдиторне навчання, як я вже згадував, в останньому році розширено. Поруч викладів на двох постійних факультетах філософічному і правничому та суспільних наук, ми маємо Високошкільні українознавчі курси, які ведемо від восьми років літом, а в цьому році також і в часі зимового семестру та педагогічні курси для учителів українських шкіл.

(Закінчення на стор. 4-ій)

К. Крупський

ФАКТИ ДЛЯ ПЕРЕСТОРОГИ

(2)

Останній досвід Британії створює поважні сумніви, чи совєтський режим з його структурою спроможний звільнити себе від цієї подвійної політики. Наприклад, 3-го грудня 1970 р. британський міністер закордонних справ Алек Даґлес Гюм вислав особистого листа до рівного собі офіційним становищем у Москві — Громика. У своєму листі британський міністер вказував на те, що совєтське шпигунство у Британії осягнуло загрозливий рівень, ніби з ціллю створити ближчі взаємини між Британією і Совєтським Союзом. Він апелював до Громика, щоб якось зарадити тій ситуації. Громико не відповідав на листа. Однак, на сходинах з британськими урядовцями у Москві, Громико нарікав на те, що перешкоди, що їх британські чинники роблять совєтським розвідчикам загро ж у ю т ь „творенню сприятливої атмосфери для розвою англо-совєтських взаємин".

В другому листі до Громика, датованому 4-го серпня 1971 р., сер Алек відкинув пропозицію творення такої „атмосфери". „Колиб Уряд Її Величности мав дозволяти на активність ваших агентів у З'єднаному Королівстві, то краще хай терплять англо-совєтські взаємини", писав британський міністер. Він ще раз звертав увагу Громикові на те, щоб покінчити зі сваволею совєтських аґентів у Б р и т а н і ї. Цей лист також був зігнорований Громиком. Наступного місяця британський уряд заповів вигнання 105 совєтських „дипломатів", які діяли у Британії, як шпигуни. Це було найбільше прогнання совєтських шпигунів в новітній історії.

І дальше, у передмові сказано, що в часі, коли Ніксон та його співробітники шукають кращих взаємин з Совєтським Союзом, лист британського міністра має особливе значення для американського народу. Постає питання, чи совєтська ціна за приязніші вза є м и н и включає свободу і вільну руку для совєтських аґентів у ЗСА. „У такому випадку, у сприятливих умовинах „приязніших взаємин" росіяни можуть надіятися навіть кращих успіхів, як успіхи славних шпигунських операцій, описаних в цій книжці".

Молодь шкільного віку, може, ніколи не чула таких імен як Ріхард Зорґе — найбільший шпигун 20-го століття; Ігор Ґузенко, якого втеча на волю причинилась до виявлення шпигунських дій Клявза Фукса, Аллена Нанн Мея, Бруна Пантеркорво, Розенберґів та інших, що зрадили атомові таємниці Совєтському Союзові. Богдан Сташинський, убивник, виявив терористичну тактику, якої вживають органи КҐБ; полк. Рудольф Абрамович Абель, якого виявили, засудили й згодом виміняли та якого назив а л и „майстром шпигуном".

Старші тільки слабо тямлять про тих агентів. Наступні розділи книжки знайомлять непоінформованих та відсвіжують спогади тих, що призабули зручність Совєтського Союзу у мистецтві шпигунства і пригадує їм загрозу для ЗСА, незалежно від стану формальних взаємин з Совєтським Союзом.

У першому розділі п. н. „ҐПУ і КҐБ — очі й уші совєтської держави" накреслена історія того колосального совєтського розвідчо-шпигунського апарату, який охоплює багато відділів та велике число затруднених в них агентів. Припускають, що поза кордонами Совєтського Союзу, в шпигунстві в користь Совєтів є заанґажованих коло 250.000 осіб, кошт утримання яких доходить до двох більйонів.

А дальше сказано, що в Росії традиція сильної тайної поліції іде взад до часу царів, які завдячували своє перебування при владі царській охрані. Нинішні керівники Совєтського Союзу також завдячують своє існування, в більшості, тайним розвідчим органам. В своєму рості до сили революціонери в Росії розвинули розвідчу техніку до небувалого ступеня. Від дореволюційних днів підпілля, комуністичні провідники були найбільш хитрими шпигунами у світі. Цілий їхній спосіб життя був таємницею, а конспірація була потрібна їм як повітря до віддихання. Шпигунство було найбільш н е о б х і д ною зброєю стосованою в поширюванні комунізму у світі.

В ранніх двадцятих роках, коли організованість ступала за емоціями, було 6 різних органів, при допомозі яких совєтський уряд зберігав шпигунські сітки у чужих країнах.

Народний Воєнний Комісаріят під керівництвом Троцького встановив свою власну розвідчу аґенцію. Закордонне міністерство за Чічеріна і Літвінова збирали таємниці закордону від своїх тамошніх представників.

Третій Інтернаціонал (Комінтерн), членами якого були комуністичні партії по цілому світі, мав ґльобальну сітку підпільних клітин, які збирали інформації. Центральний Комітет Комуністичної партії Совєтського Союзу встановив шпигунські організації. Народний Комісаріят для закордонної торгівлі передавав інформації через свої представництва, а Чека організувала розвідчі операції по столицях країн світу.

Однак, в половині двадцятих років більшість шпигунських операцій були виконувані Розвідчим відділом при Генеральному Штабі Армії і Закордонним відділом тайної поліції. Нині ті дві організації, з яких одна військова, а друга цивільна, керують усім совєтським шпигунством. Вони називаються „Г. Р. У." (Главное Разведувательное Управление) і „К. Г. Б." (Комітет Государственной Безопасності).

Назви совєтських розвідчих організацій мінялися декілька разів. Совєтська військова розвідка організована Троцьким в 1918 р. як Бюро Генерального Штабу Червоної армії відома тепер як „ГРУ" — Головний Розвідчий Директорат Генерального штабу, до якого також відносяться як до „Четвертого Бюра". ГРУ оперує під наглядом Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу. Його головним завданням є стратегічна розвідка, операційна і боєва розвідка.

В ГРУ є шість головних відділів. Перших чотири займаються шпигунством в світовому масштабі. П'ятий є відповідальний за диверсійні операції, а шостий відділ контролює розвідку здовж совєтських кордонів. Крім цього є ще Директорат інформаційний, який займається процесом та оцінкою розвідчих інформацій.

В 1940 р. совєтська військова фльота створила свій власний розвідчий відділ.

Подібну „метамор ф о з у" проходило КҐБ у 1921 році. Дзержинський створив „Чека", завданням якої було в жорстокий спосіб нищити всіх запідозрених в буржуазному походженні та контрреволюційній діяльності. Від 19-го травня 1967 р. на чолі КҐБ стоїть Юрій А. Андропов.

З поданої схеми колосального тайного апарату Совєтського Союзу та характеру його діяльности читач бачить, що державна система, яка оперта на таких органах, як небо і земля віддалена від демократії і тому цей клясичний тип совєтського тоталітаризму не має шансу встановитись леґальним способом у якійсь країні Заходу. У Східній Німеччині і країнах Східньої Европи встановлено комунізм дорогою мілітарного насилля.

Для ілюстрації того, що написане в інтродукції та першому розділі книжки, в чергових шести розд і л а х схарактеризована діяльність московських шпигунів. Діють вони як віртуози свого діла. Багато з їхніх „трюків" видаються просто неймовірними, дармащо вони були фактичними.

Для прикладу наведемо тільки дещо з діяльности „найбільшого шпигуна нашого століття", як сказано в книжці про Ріхарда Зорґе, про шпигунську діяльність якого написано в другому розділі названої книжки п. н. „Журналіст — Ріхард Зорґе шпигун, який обдурив Гітлера".

(Закінчення буде)

ІВАНА ДЗЮБУ — „ПОКАЯЛИ”

(Закінчення зі стор. 2-ої)

підробляють марксизм на єдинодержавний копил брежневської політики, твердячи, що, буцім то, клясики марксизму засуджували національну ідею. Справді ж ніхто з клясиків марксизму не засуджував і не заперечував її. Навіть найбільший великодержавник, формотворець большевицької імперії СССР В. Ленін вважав національні ідеї важливими факторами у формуванні національної свідомости.

Посилаючись на нього, творчий І. Дзюба, доки його не „покаяли”, обороняючи націю від великодержавства московського большевизму, вказував, як партія в політиці обмосковлення і русифікації витісняє, пригнічує і убиває все творче національне, що не кориться уніфікуючому тискові. Національна ідея, борючися за всебічний розквіт творчого національного духа, не вбиває, не витісняє, а „каталізує безмежжя інших загально - людських ідей”. Відданість н а ц і о нальній ідеї, заглиблення в неї веде до пізнання і розв'язки глибинних соціяльних і духовних проблем, забезпечуючи всебічний розвиток націй і людини. Тим і дошкуляє національна ідея, націоналізм большевицькому великодержавству, б'ючи його в саме тім'я.

Доволі довго тривало відчуження І. Дзюби від його прометеївського духа творчого, роки витрачено на „обробку”, доки „покаяли”. В травні цього року на спільному засіданні президій правлінь творчих спілок (письменників, кінематографів, композиторів і художників) України новий її намісник В. Щербицький докоряв, що „деякі літератори відходять від актуальних питань сучасности, проявляють національну обмеженість”, тобто відступають від партійних критеріїв.

А секретар правління СП України О. Левада в доповіді: „Під ленінським прапором партійности і народности”, вказував на антигромадські виступи, на передавання літератури за кордон, дорікаючи, що декто „крикливо заявляє про свою солідарність з позицією І. Дзюби, який, наскільки нам відомо, визнав цю позицію помилковою і шкідливою та заявив про свій намір піддати її докорінному перегляд ові” („Літературна Україна”, 5. 29. 1973). Через підробку І. Дзюбу „покаяно” і відчужено від полум'яного публіциста н а ц і о нальної ідеї.

*

В московському царстві сваволі і беззаконня імперські держиморди завжди боялися творчої мислі людини. Імперська державна мудрість здавна знала одну генеральну лінію: „не пущать”, а „умертвлять”. З особливою полегкістю закрилялось особові справи умореним, бо їх вже не боялися. За большевицького владування сторожа імперського комплексу СССР, борючися з творчими мистцями людей поневолених націй, стосує знищення їх через заперечення ними самих себе у вимушеному каятті. „Неволя, твердила Леся Українка, ще мерзотніша, коли вона добровільна”.

І. Дзюбу — „покаяли”. Вчитуючись, щоб збагнути трагедію української людини там, приходжу до переконання, що екзекутори прорахувалися. Підписана заява не дасть їм того, чого сподівались. Вона викличе ще більше зацікавлення до творчого Дзюби, його творчого прометеїзму. Люди, заглиблюючись в національну ідею, роздмухуватимуть іскри національно - політичного становлення у вогнище національне. А хмизу накопичилось там дуже багато.

„Первісний клич — в людині, — говорить Є. Сверстюк. Вона розв'язує проблеми. „А людину сковують умови. Але умови для себе зрештою витворює вона сама — на свій зріст. Мусимо рости і духовним зростанням, моральним авторитетом здобувати престиж і відстоювати своє місце під сонцем”.

Свято Першолистопадового Чину у Виллимантику

Заходами Відділу УККА й Осередку СУМА в неділю 18 листопада ц.р. в УНДомі вшановано 55-ту річницю Проголошення Незалежности Західньо-Української Народної Республіки. Свято почалось о 4-ій год. по полудні американським гимном і вступним словом привітання присутніх, а відтак, у намірені святочної програми висказано думки з підкресленням значення акту та його оцінки в кращому зрозумінні виявів публічних опіній серед суспільства і народу про що на вступі сказав Андрій Смук — голова місцевого Відділу УККА.

Святочне слово виголосив д-р Михайло Снігурович з Ню Гейвену, котрий — у насвітленні подій акту „Першолистопадового Чину” накреслив докладні умовини розвитку, при чому кожночасно стверджував, що цей акт Листопадового чину вже увійшов у скарбницю національного духа та визначує шлях на майбутнє в суспільстві і народові, а відтак, висловлював думки про етнічні землі України, які досі не входять у цілість складу територій всієї України. Під час виголошування доповіді — приявні на святі зустрічали слова його думки бурхливими оплесками.

Уся цілість святочної програми перепліталась із дитячими деклямаціями Бернадети Явірської, Варвари Ногас, М. Техлівця та народними піснями дівочого хору „Жайворонки” під орудою Лесі Здирко.

На закінчення — заступник голови Осередку СУМА, Іван Здирко подякував виконавцям програми й спільно із присутніми відспівано український національний гимн.

По закінченні свята виконавці програми із колишнім учасниками Листопадового Чину провела час за гутіркою і перекускою, що тривала до години 6:45 хвилин вечора.

Василь Олійник

Чудовий вечір у Чикаґо

20-го жовтня ц. р. завітали до нас з Ню Йорку дівочий хор „Жайворонки” під диригентурою інж. Романа Степанюка і танцювальний ансамбль „Верховинці” під керівництвом хореографа Олега Гензи. Уся молодь цих двох груп — це члени Осередку СУМА в Ню Йорку.

Я сиділа під час програми, наче заворожена співами, танцями і словом. „Жайворонки” співали чудові пісні і так гарно, так чудово, що слухала б їх у безконечність. „Верховинці” вивели чарівні хороводи, це дівчата, а танки дівчат з хлопцями були також повні чару, верви і темпераменту.

Поетичними словами, з великим відчуттям, в'язала всі точки програми в одну нерозривну цілість невтомний працівник і приятель СУМА артистка Іванна Кононів.

Глядачі спонтанно нагороджували гучними оплесками усіх виконавців, а їх було понад сто. Я раділа успіхом нашої молоді і я є горда за цей чудовий вечір і за це, що я теж належу до цієї молоді.

Оксана Ференц

ДІЯЛЬНІСТЬ УВУ І ЙОГО ПЛЯНИ НА МАЙБУТНЄ

(Закінчення зі стор. 2-ої

П. Як виглядає справа із студентами і які вимоги до них ставить УВУ?

В. Число студентів постійно зростає. В поточному році воно досягнуло 150 осіб. Студенти приїздять до нас не тільки з европейських країн, але й з Канади, ЗСА, Бразилії, Австралії. Якщо йдеться про країни за останні вісім років, то цих країн було 12. Своє значення мало опублікування інформацій про УВУ в англомовному університетському довіднику "World of Learning". Вимоги щодо студій на УВУ є специфіковані у студійному довіднику університету, який ми публікуємо кожного року. Ці вимоги є різні, залежно від того, що студент хоче осягнути і яка є його підготова. Найвищі вимоги ставимо до наших докторантів, які мусять мати науковий ступень магістра УВУ, або якогось іншого акредитованого університету, а відтак закінчити два повні авдиторні семестри на УВУ з вислуханням приписаних предметів та два чергові семестри позаочного контакту з професорами, під керівництвом яких вони готують свої докторські праці. До зарахування семестру потрібно скласти колоквіяльні іспити із 140 викладових годин, що відповідає вимогам европейських університетів. Докторську працю рецензують два професори. Крім оборони праці в часі великого риґорозу з предмету праці, вимаганий є другий риґороз з пропедевтики філософії, історії або психології. Щоб одержати маґістерський диплом, студент мусить вислухати відповідне число семестрів. Ми, очевидно, зараховуємо предмети і курси на іншому акредитованому університеті. Колоквіяльні іспити обов'язкові із 140 викладових годин для зарахування семестру. Хочу тут виразно підкреслити, що від цих вимог на УВУ не допускаються ніякі відхилення.

П. Відомо, що в Баварії має бути схвалений новий освітній закон і що у зв'язку з цим для акредитації університету, зокрема приватного, будуть поставлені окремі вимоги. Який є статус УВУ у цій новій ситуації?

В. Ми знайомі з новим освітнім законом і з новими вимогами. Як відомо, досі УВУ діяв, маючи дозвіл і акредитацію Баварського міністерства освіти. Тепер стан такий, що під кожним оглядом УВУ кваліфікується з науково-навчального погляду на стасус акредитованої високої школи і це ствердила формально, після перевірки, спеціяльна урядова німецька комісія. Наша проблема, однак, полягає в чому іншому. Згідно з новим законом, висока акредитована школа мусить мати відповідне власне приміщення для викладових цілей, лябораторій, бібліотек, конференцій тощо. Досі ми приміщувалися у піднаймленому домі разом із Секцією НТШ в Німеччині та УТГІ, сплачуючи власникові дому кругло 10,000 дол. річно. Цей дім з уваги на поширення праці УВУ є за малий і навіть без вимоги міністерства ми мусіли б розглянутися за новим приміщенням. Вже в минулому році, наприклад, наш Високошкільний українознавчий курс ми мусіли провадити в цілком іншому приміщенні. Також ми не можемо використовувати нашої бібліотеки, бо бракує нам місця.

П. Яку розв'язку знайшли чинники УВУ?

В. Враховуючи такий невідрадний стан, Сенат УВУ рішився в останньому році набути свій власний відповідний будинок. Реалізація цього задуму була можлива, бо нам з допомогою прийшов Верховний Архиєпископ, Блаженніший Кардинал Йосиф Сліпий, який запевнив для УВУ відповідну дотацію. На базі цієї допомоги ми приступили до купівлі будинку і якщо всі справи укладуться за наміченим пляном, то з початком січня 1974 року ми вже будемо у новому, в три рази більшому, власному приміщенні. Очевидно, нам прийдеться ще новонабутий будинок достосувати до наших потреб.

П. Як надієтесь фінансувати купівлю і удержання дому?

В. Крім дотації Верховного Архиєпископа і нашого ювілейного фонду, нам треба буде ще приблизно 350,000 долярів, щоб покрити всі кошти купівлі і найконечнішої перебудови. Цю суму УВУ надіється одержати у формі пожертв від українського громадянства у всіх країнах нашого поселення. Досі наше громадянство виявляло велике зрозуміння до потреб УВУ і завжди спішило з підтримкою у потребі. Звичайно, щоб приспішити сплату довгу і цим самим зменшити кошти удержання дому, пороблено заходи в німецьких чинників щодо додаткової допомоги. Водночас ми розпочинаємо збірку фондів серед нашого громадянства. З цією метою я намагаюся тепер активізувати наші Товариства Алюмнів і Прихильників УВУ, яких маємо разом 20 в ЗСА, Канаді і Англії. Щоб запевнити координацію такої збіркової акції, ми є в стадії організації центрального збіркового комітету. В цій справі відбулася нарада алюмнів і прихильників УВУ в Ню Йорку 25 листопада, на якій винесено в цій справі ряд постанов. Коли ж йдеться про тривале забезпечення УВУ, то ми цілком підтримуємо ініціятиву і плян наших приятелів і алюмнів в ЗСА, які започаткували організацію Фундації УВУ з постійним фондом, відсотки з якого будуть призначені на поточні потреби університету. Найперше, однак, нам потрібно зібрати таку суму грошей, щоб ми могли розв'язати безпосередні фінансові проблеми УВУ, зв'язані з купівлею дому і пристосуванням його до наших потреб.

Д-Р МИКОЛА СТЕПАНЕНКО ОЧОЛИВ НОВУ УПРАВУ УААУП

(Закінчення зі стор. 1-ої)

голови д-ра Ю. Фединського і секретаря-скарбника д-ра С. Горака. На пропозицію КК загальні збори уділили уступаючій управі абсолюторію і признання для голови та секретаря. Збори схвалили і одобрили „Становище управи УААУП в справі українських студій в Гарварді", проголошене за підписами голови та секретаря в українській пресі.

В дальшому ході нарад збори, на пропозицію д-ра Фединського, наділили почесним членством професорів-емеритів та заслужених науковців: проф. д-ра Зиновія Храпливого і проф. д-ра Миколу Чубатого. Проведено малі зміни статуту УААУП з наміром інкорпорації Асоціяції і вирішено, що управа має право завісити в членстві тих членів, які не платитимуть своїх вкладок протягом двох років.

Збори вітали особисто інж. Іван Заяць від Т-ва Українських Інженерів, д-р Матвій Стахів від НТШ, з яким Асоціяція піддержує активні зв'язки в ділянці наукової співпраці, д-р Дмитро Штогрин від ТУБА і ректор д-р Володимир Янів, який сердечно дякував Асоціяції за ініціятиву співпраці з УВУ і всі форми піддержки для української вільної науки, заступленої Українським Вільним Університетом. Письмовий привіт наспів від Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Вкінці приступлено до звідомлення Номінаційної комісії, яка перевела вибори управи, згідно із статутом, листовним шляхом в передбаченому статутом часі із слідуючими вислідами: Голова управи — д-р Микола Степаненко, заступники голови — д-р Ася Гумецька, д-р Зиновій Мельник і д-р Степан Горак. Секретар-скарбник — д-р Ігор Каменецький. Члени управи: д-р Юрій Фединський, о. д-р Мелетій Войнар, д-р Марта Трофименко, д-р Мирослав Мельник, д-р Антін Шутка, д-р Наталія Пазуняк і д-р Василь Янісщевський. Контрольна комісія — д-р Петро Стерчо, д-р Любомир Винар і д-р Богдан Лончина.

Після вибору нової управи д-р Степаненко подав експозе і плян діяльности новообраної управи. Передбачається тісна співпраця з американським науковим та професійним світом, з українською студіюючою молоддю, українськими науковими та професійними установами, а зокрема з УВУ, НТШ і УВАН. Для опрацювання відповідних резолюцій обрано окрему комісію під керівництвом д-ра Фединського, яка опрацює та подасть до загального відома відповідні резолюції.

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД СТАРШИХ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

роткої дискусії З'їзд вибрав нову Управу в такому складі: д-р А. Лисий — голова Головної Ради Старших виховників ОДУМ-у в ЗСА; О. Шевченко 1-ий заступник і організаційний референт, Ю. Іхтіяров — 2-ий заступник і референт юнацтва, Ю. Смик — референт юнацтва з дорученням на Захід, Т. Вовк — секретар, О. Пошиваник — референт преси й інформації, Д. Лиса — референт таборів, Л. Китаста — культ - освітній референт і Є. Федоренко — консультант для цієї референтури, А. Філімончук — референт зв'язків, В. Войтихів — референт зв'язків з дорученням на захід, Є. Кальман — скарбник, В. Кособор — референт спорту. Контрольна комісія: Петро Гурський — голова, Петро Ткачук, Л. Тарасенко і М. Міщенко — члени.

ПАНЕЛЬ

Модератором панелю був голова ЦК ОДУМ-у Ю. Криволап, який проводив панелем, викликаючи жваву активність в дискусії та ставлячи протилежні ствердження. Учасники панелю були молоді одумівці з різних філій: Таня Вовк (Міннеаполіс), Юрко Смик (Детройт) і Петро Ткачук (Філядельфія). Тема була дуже цікава та вміло представлена, що й викликало велике зацікавлення слухачів, які непомітно стали частиною панелю.

На закінчення офіційної частини З'їзду голова Резолюційної комісії А. Філімончук прочитав постанови і резолюції, які прийнято одноголосно з доручення Президії З'їзду остаточно їх оформити стилістично для публікації.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

З'їзд закінчився спільною вечерою й забавою для молоді. Господарем З'їзду були місцевий ТОП (Товариство Одумівських Приятелів) і Філія (Сомерсет) ОДУМ-у.

На забаві грала оркестра „Хвиля", яка складається з учнів української школи при Церкві-пам'ятнику в Бавнд Бруку. Між ними два одумівці, два пластуни і один мунівець. Під час вечері була коротка мистецька програма, в якій виступали з бандурами юні одумівці з філій Сомерсет — Н. Павленко, А. Шевченко і А. Павленко. Надзвичайно приємним був виступ члена Капелі Бандуристів ім. Шевченка, а також керівника капелі молоді в Детройті, відомого бандуриста Петра Китастого та його дружини Лідії. На доповнення мистецької частини, пізніше, під час забави, був виступ сумівки Тані Вовк із грою на бандурі.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН КУЛЬЧИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 94 Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гамтрамк, Миш., помер 19 жовтня 1973 р. на 58 р. ж. Нар. в Вандерґрифт, Па., і став членом УНС 1933 р. Полишив у смутку дружину Стефанію, дітей: Андрія, Давида, Михайла, Йосифа, Риту та 2 сестри. Похорон відбувся 23-го жовтня ц. р. на цвинтарі Mt. Olivet, Detroit, Mich.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА КИРИЛЮК — членка УНС Відд. 333 С-ва св. Анни в Бервік, Па., померла 13 жовтня 1973 р. на 61 р. ж. Нар. в Бервік, Па. і стала членкою УНС в 1939 р. Полишила в смутку матір Катерину. Похорон відбувся 16 жовтня ц. р. на цвинтарі Roselawn, Berwick, Pa.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ВАЦИК — член УНС Відд. 292 Б-ва св. Ів. Хрестителя в Детройті, Миш. помер 26 жовтня 1973 р. на 63 р. ж. Став членом УНСоюзу 1951 р. Полишив у смутку дружину Антоніну, сестру Анну. Похорон відбувся на цвинтарі St. Hedwig, Dearborn Heights, Mich.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Федик, секр.

МАРСЕЛЬ Е. ВАГНЕР — суддя в Джерзі Сиі, Н. Дж., член УНС Відд. 25 Т-ва Свобода в Джерзі Сиі, Н. Дж., помер 24 листопада 1973 р. на 69 р. ж. Нар. в с. Дорогів, пов. Станиславів і став членом УНС в 1957 р. Полишив у смутку дружину і 5 дітей. Похорон відбувся 27 листопада ц. р. на цвинтарі св. Хреста в Н. Арлінґтон, Ню Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

НАДІЯ ВЛАСОВИЧ, членка УНС Відд. 285 Б-ва св. Юрія в Рочестері, Н. Й., померла 30 жовтня 1973 р. на 49 р. ж. Нар. на Житомирщині і стала членкою УНС в 1972 р. Полишила в смутку мужа Івана, 2 доньки: Софію і Марію - Анну та сина Леоніда. Похорон відбувся 3 листопада ц. р. на цвинтарі Юніон у Вебстер, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АННА ЮКА, членка УНСоюзу Відд. 37 С-ва Любов у Елізабет, Н. Дж., померла 5 листопада 1973 р. на 83 р. ж. Стала членкою УНС в 1923 р. Полишила в смутку сина Франка, 4 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Кальварія в Лінден, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Гнатюк, секр.

ВАСИЛЬ СИДОР, член УНС Відд. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку, Н. Й., помер 10 листопада 1973 р. на 63 р. ж. Нар. в Раві Руській, Україна і став членом УНС в 1969 р. Полишив у смутку дружину Анну і сина Андрія. Похорон відбувся на цвинтарі св. Андрея в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Кучма, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 8-го ГРУДНЯ 1973 р.

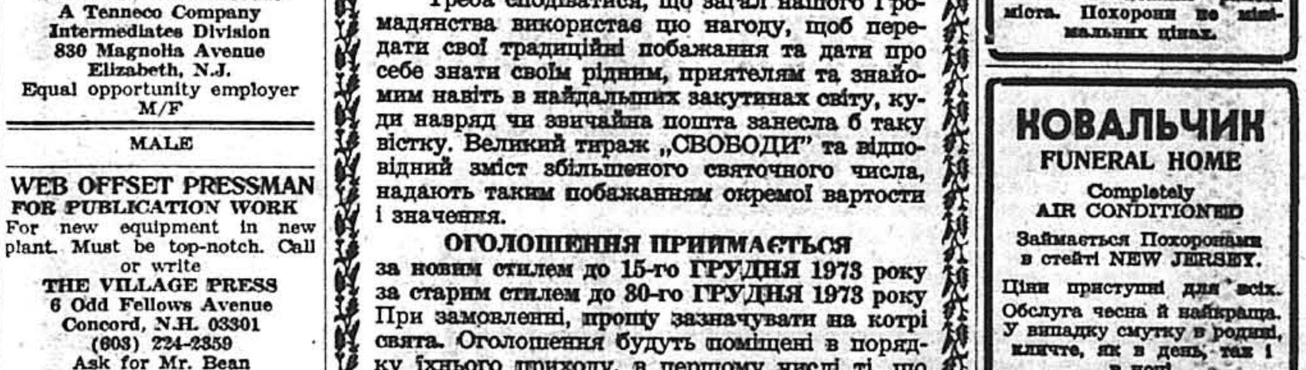
НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори В-ва св. Володимира 130 Відд. о год. 5-7:30 веч. у домівці Укр. Кат. Ветеранів, 33 Схід 7-ма вул. Проситься членів прибути на збори, а відтак всі разом перейти до УНДому на Бенкет 80-ліття „Свободи". — Ю. Юрків, секр.

НЕДІЛЯ, 19-го ГРУДНЯ 1973 р.

ГЕРИ, Інд. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевенка 100 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі Pittman Square, 51st Ave. and Penn. St. Є важні справи до полагодження, тому проситься прибути на означений час. — Т. Килса, предс., А. Цебак, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 7034. Безстрашна трійця подорожує

Безстрашна трійця просувається в напрямі до Момбузі крізь простору, таємничу й густо залісену екваторіяльну Африку...

В цій не відзначеній на мапах території проживають найлютіші тварини, в безнастанному напружанню... Тут звір вбиває звіра...

...а людина вбиває людину, бо здаться, що єдиним правилом існування є: „де сила — там правда".